

Розділ 3

ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

УДК 336.02(477)

ОЛЕНА ВОРОНКОВА

доктор економічних наук, професор кафедри фінансових ринків

Університет державної фіскальної служби України

м. Ірпінь, Україна

e-mail: Voronkova303@gmail.com

ЛАРИСА ПЕРШКО

кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів імені Л. Л. Тарангул,

Університет державної фіскальної служби України

м. Ірпінь, Україна

e-mail: Larisa_pershko@ukr.net

ФІСКАЛЬНІ РЕЗУЛЬТАТИ ФОРМУВАННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ БЮДЖЕТНОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

У статті досліджено новітні фіскальні результати бюджетної децентралізації у межах поточного реформування міжбюджетних і податкових відносин. Розглянуто сучасний порядок формування доходів місцевих бюджетів в ході реформування бюджетного і податкового законодавства України. Проаналізовано особливості наповнення місцевих скарбниць в аспекті фіскальної значущості окремих надходжень. Надано попередню оцінку запланованих змін до податкового законодавства в контексті бюджетної децентралізації. Висвітлено проблеми та перспективи проведення бюджетної децентралізації в фіскальному аспекті.

Ключові слова: фіскальні результати, бюджетна децентралізація, доходи місцевих бюджетів, місцеві податки і збори, податкові надходження, неподаткові надходження, міжбюджетні трансферти, субвенція, субсидія.

Постановка проблеми. Місцеві бюджети є фінансовою основою виконання завдань органів місцевого самоврядування, які забезпечують соціально-економічний розвиток територіальної громади. Ефективність виконання таких завдань залежить від фіскальної результативності формування дохідних частин місцевих скарбниць. Від часів здобуття Україною незалежності декларується принцип посилення місцевої влади за рахунок розширення її повноважень та відповідної фіскальної автономії. Проте на практиці ця декларація втілюється до життя доволі повіль-

но, тому дотепер питання бюджетної децентралізації перебувають в центрі уваги як урядовців і вчених, так і місцевих жителів як споживачів публічних послуг на місцевому рівні. В українських реаліях, які супроводжуються перманентними економічними та соціально-політичними кризами, що посилюється триваючим військовим конфліктом в окремих регіонах, проблема децентралізації державного управління та державних фінансів має виключно важливе значення для стабільного розвитку регіонів. Бюджетна децентралізація розуміє під собою підвищення ролі місцевого

самоврядування у вирішенні локальних проблем шляхом забезпечення фінансової незалежності від центрального уряду.

В розвинених країнах саме місцеві податки і збори складають фіскальну основу місцевих бюджетів. В Україні ситуація протилежна – фінансові ресурси місцевих громад формуються переважно за рахунок міжбюджетних трансфертів. Частка надходжень місцевих податків і зборів у доходних частинах місцевих скарбниць багато років коливалася на рівні 1 %, причому витрати на адміністрування окремих місцевих платежів були меншими за суми їхньої сплати. Наразі ситуація з доходами місцевих бюджетів істотно не змінилася, в той час як функції органів місцевого самоврядування були значно розширені. Тому актуальною залишається проблема належного фінансового забезпечення діяльності місцевої влади, яке характеризується станом фіскальної результативності процесу бюджетної децентралізації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дотепер серед науковців і практиків точаться дискусії навколо питань бюджетної децентралізації, насамперед в аспекті її фіскальної неефективності. Місцеві бюджети так і не отримали задекларованого зміцнення фінансової бази за рахунок власних джерел. Проблематика міжбюджетних відносин в аспекті фінансової автономії актуалізується постійними змінами у вітчизняному бюджетному та податковому законодавстві, а також змінами у регіональному устрої.

Наукові засади формування доходів місцевих скарбниць закладено відомими вітчизняними вченими О. Василюком, В. Кравченком, О. Кириленко, І. Луніною, К. Павлюк, В. Федосовим, І. Чугуновим та ін. Серед сучасних дослідників даної проблематики вважаємо за доцільне відзначити А. Науменко з дослідженням напрямів підвищення доходності місцевих бюджетів, Т.Палійчук – впливу реформи фіскальної децентралізації на місцеві бюджети України, Н. Проць – процесу формування податкових надходжень місцевих бюджетів в контексті бюджетної децентралізації тощо.

Віддаючи належне вагомих результатам відповідних досліджень, необхідно зауважи-

ти, що стан наукової і практичної розробки проблематики бюджетної децентралізації не можна вважати завершеним, особливо в аспекті її фіскальної результативності. Це пов'язано з новітніми явищами, зумовленими високодинамічним розвитком соціально-економічних та політичних процесів в умовах військового конфлікту. Посилення ролі місцевої влади вимагає подальших ефективних заходів щодо бюджетної децентралізації з метою зміцнення фінансової бази регіонів. Планування таких заходів має відбуватися на засадах постійного моніторингу новітніх результатів бюджетної децентралізації у розрізі стану формування доходів місцевих бюджетів. Підвищення фіскальної результативності формування місцевих бюджетів дасть змогу місцевим органам влади ефективно виконувати свої функції. Зазначене вище зумовлює актуальність, наукове та практичне значення даної роботи.

Метою роботи є аналіз фіскальних результатів формування місцевих бюджетів у сучасних умовах бюджетної децентралізації в Україні.

Виклад основного матеріалу. Задекларований ще від часів здобуття Україною незалежності курс на розширення повноважень місцевого самоврядування та посилення його фінансової незалежності не отримав належного практичного втілення. Навіть із врахуванням окремих позитивних здобутків у сфері бюджетної децентралізації, дотепер не вдалося забезпечити належний рівень фінансової самостійності місцевої влади. Сьогодні органи місцевого самоврядування стикаються з проблемою недостатності фінансових ресурсів для належного виконання делегованих повноважень, що ставить їх у залежність від головного бюджету. Наразі у 2018 р. взаємовідносини з державним бюджетом матимуть 1288 місцевих бюджетів: 24 обласні бюджети, 148 бюджетів міст обласного значення та бюджет м. Києва, 450 районних бюджетів та 665 бюджетів об'єднаних територіальних громад. Базову дотацію отримуватимуть 930 місцевих бюджетів, реверсну дотацію – 223 [4]. Протягом 2017 р. надходження до загального фонду місцевих бюджетів України (без урахування міжбюджетних трансфертів)

склали 192 млрд грн., що більше від прогнозних показників Міністерства фінансів України на 21,3 млрд грн. А у порівнянні з 2016 р. надходження до місцевих бюджетів зросли майже на третину. Це свідчить про посилену зацікавленість органів місцевого самоврядування у збільшенні надходжень до місцевих скарбниць, у реалізації заходів для пошуку резервів їх наповнення та підвищення ефективності фіскального адміністрування. Частка фінансових ресурсів, яку отримують місцеві скарбниці з державного бюджету, сягає майже 50%, тобто органи місцевої влади володіють половиною фінансових ресурсів зведеного бюджету. Органи місцевої влади мають у своєму розпорядженні досить вагомий фінансовий ресурс, щоб ним ефективно управляти, спрямовуючи на розвиток громад. Проте фактично без змін протягом багатьох років залишаються недоліки, притаманні українській системі формування доходів місцевих бюджетів, зокрема:

- істотні протиріччя в нормативно-законодавчій базі, що регулюють формування і використання фінансових ресурсів місцевих бюджетів;
- надмірна централізація управління місцевими бюджетами та відсутність чіткого розподілу компетенції щодо вирішення конкретних завдань між центральними органами влади і органами регіонального та місцевого самоврядування;
- часта зміна видів податків і відрахувань від загальнодержавних податків до місцевих бюджетів; зараховуваних до місцевих бюджетів та нестабільний розподіл коштів між місцевими бюджетами різних рівнів;
- відсутність єдиних та стабільних нормативів і єдиних правил ув'язки доходів місцевих бюджетів і регіональних податкових надходжень;
- проблема розширення дохідної бази місцевих бюджетів та недостатня самостійність місцевих органів влади та ін. [2, с. 130].

Тому питання підвищення фіскальної результативності формування місцевих бюджетів в умовах бюджетної децентралізації належать до найактуальніших суспільних завдань.

Політичною платформою нового етапу розвитку децентралізації міжбюджетних відносин стала коаліційна угода Верховної Ради

України VIII скликання від 21.11.2014 р., у якій окреслено такі напрями змін у сфері організації бюджетного устрою України: ефективний розподіл повноважень, належне ресурсне забезпечення місцевого самоврядування, формування самодостатніх територіальних громад, територіальна організація влади на місцевому рівні, реформа публічної служби, електронне врядування, реформа публічних фінансів, реформа державних закупівель, реформа управління державною власністю та приватизація [1].

Продовженням цього етапу стала реформа міжбюджетних відносин та податкова реформа, запроваджені з 2015 р. відповідно до прийнятих у грудні 2014 р. законів, а саме Закону України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо реформи міжбюджетних відносин» від 28.12.2014 р. № 79-VIII, Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи» від 28.12.2014 р. № 71-VIII, Закону України «Про Державний бюджет України на 2015 рік» від 28.12.2014 р. № 80-VIII. Положеннями зазначених актів було запроваджено новий механізм формування доходів місцевих бюджетів, зокрема за рахунок податкових надходжень.

Позитивними моментами вищезгаданої реформи міжбюджетних відносин, за інформацією Міністерства фінансів України, стали такі: місцеві органи влади можуть самостійно формувати та затверджувати свої місцеві бюджети, не чекаючи затвердження державного бюджету; Міністерство фінансів не визначатиме і не доводитиме до місцевих бюджетів індикативні показники по доходах; значно розширено джерела наповнення місцевих бюджетів для забезпечення виконання органами місцевого самоврядування видаткових повноважень; систему збалансування доходів і видатків місцевих бюджетів замінено принципово новою системою горизонтального вирівнювання податкоспроможності територій залежно від рівня надходжень на одного жителя; запроваджено нові види міжбюджетних трансфертів (освітня та медична субвенції, субвенція на підготовку робітничих кадрів, базова та реверсна дотації); на законодавчому рівні

визначено механізм розрахунку нових видів міжбюджетних трансфертів [5].

А тепер розглянемо реальні фіскальні результати виконання місцевих бюджетів після запровадження вищезгаданих законодавчих змін (таблиця 1).

В структурі податкових надходжень до місцевих бюджетів України одразу привертає увагу істотне падіння частки податку на доходи фізичних осіб (на 21 п/п у 2017 р. порів-

няно з 2016 р.). Надходження цього податку у доходних частинах місцевих бюджетів мають найбільшу питому вагу – 57,3%. З іншого боку, у порівнянні з 2016 р. надходження цього податку збільшилися на 31,1 млрд. грн або на 40%.

Вагомим джерелом доходів місцевих бюджетів залишається плата за землю, що відноситься до податку на майно і є складовою місцевих податків. У звітному періоді до міс-

Таблиця 1 – Фіскальні результати формування місцевих бюджетів в 2016–2017 рр.*

Джерела формування доходів місцевих бюджетів	Виконано за 2017 р., млн грн.	Виконано за 2016 р., млн грн.	Темп зростання (2017 р. до 2016 р.), %
<i>Податкові надходження</i>	201005,1	146902,2	137,0
Податок та збір на доходи фізичних осіб	110652,7	78971,3	140,0
Податок на прибуток підприємств	6484,8	5879,1	110,0
Податок з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів	1003,7	1362,5	74,0
Збір за першу реєстрацію транспортного засобу	-	-	-
Рентна плата (збір) за спеціальне використання лісових ресурсів	613,1	731,0	84,0
Рентна плата (збір) за спеціальне використання води	750,6	698,9	107,0
Рентна плата (плата) за користування надрами	1103,1	1081,6	102,0
Плата за використання інших природних ресурсів	435,1	251,1	173,0
Акцизний податок	60008,1	11628,1	516,0
Місцеві податки, з них:	52586,8	42261,4	124,0
– податок на майно	20056,0	24989,3	80,0
– податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки	86,1	56,1	153,0
– збір за місця для паркування транспортних засобів	77,5	66,1	117,0
– туристичний збір	70,2	54,0	130,0
– збір за провадження деяких видів підприємницької діяльності	-5324,9	-1523,7	349,0
– єдиний податок	23388,2	17167,1	136,0
Інші податки та збори, з них:	15652,2	5644,5	277,0
– екологічний податок	2977,6	3368,2	88,0
– податки та збори, не віднесені до інших категорій	0,036	0,021	171,0
<i>Неподаткові надходження, з них</i>	25972,9	21859,1	119,0
– плата за надання адміністративних послуг	2949,6	2105,0	140,0
– державне мито	1165,3	387,5	301,0
<i>Доходи від операцій з капіталом</i>	1873,5	1402,4	134,0
<i>Від урядів зарубіжних країн та міжнародних організацій</i>	23,8	88,8	27,0
<i>Цільові фонди</i>	619,8	888,4	70,0
Разом доходів (без урахування міжбюджетних трансфертів)	229495,3	170747,8	134,0
Офіційні трансферти	272602,9	195395,2	140,0
ВСЬОГО	502098,3	366143,1	137,0

*джерело: складено і розраховано за даними Державної казначейської служби України [3]

цевих бюджетів надійшло 26,4 млрд грн. плати за землю, що на 13% більше від надходжень за 2016 р. У структурі доходів частка плати за землю складає майже 14%.

З огляду на зміни до податкового законодавства, значний приріст надходжень зафіксовано по єдиному податку. Його надходження склали 23,3 млрд грн., що на 35,7% більше, ніж у 2016 р. Також слід звернути увагу на динамічне зростання доходів від сплати податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки. Протягом 2017 р. його надходження склали 2,4 млрд грн, що перевищує минулорічний показник на 71%.

Як і три роки тому, четвірка лідерів по наповненню дохідних частин місцевих бюджетів зберігається, проте з певною ротацією – з четвертого на друге місце вийшов акцизний податок, помінявшись місцями з податком на майно. Перше місце утримує податок та збір на доходи фізичних осіб, а третє – єдиний податок. Окрім податку на майно, інші зазначені платежі показали істотний темп зростання надходжень до місцевих скарбниць, особливо акцизний податок. Тому роль власних фіскальних джерел для місцевих громад продовжує зростати.

В той же час, незважаючи на декларування масштабних фіскальних результатів бюджетної децентралізації у 2017 р., обсяг офіційних трансфертів до місцевих бюджетів

порівняно з 2016 р. зріс на 40%, що більше, ніж темп зростання власних доходів місцевих громад. Загальна сума доходів до місцевих бюджетів збільшилась на 34%, а сума податкових надходжень – на 37%.

З цієї позиції проаналізуємо структуру доходів місцевих бюджетів України в 2016–2017 рр. З рис. 1 видно, що вона мало різниться, як і темпи зміни різних статей доходів місцевих бюджетів. Основна частка в структурі доходів місцевих бюджетів припадає на офіційні трансферти, яка відчутно зростає за аналізований період навіть на тлі зростання інших статей доходів.

Обсяги перерахування трансфертів з державного бюджету до місцевих бюджетів наведено на рис. 2.

Відповідно до бюджетного законодавства уряд забезпечив станом на 01.01.2018 р. перерахування міжбюджетних трансфертів до місцевих бюджетів у обсязі 272,9 млрд. грн., що склало 97,8% від передбачених річним розписом асигнувань, у тому числі базова дотація перерахована на 98,4%; медична субвенція перерахована у поному обсязі; субвенції на соціальний захист населення (в межах фактичних зобов'язань) перерахована на 99%; освітня субвенція перерахована на 98,3% до розпису. Стан виконання міжбюджетних трансфертів залишається важливим фіскальним результатом бюджетної децентралізації, зва-

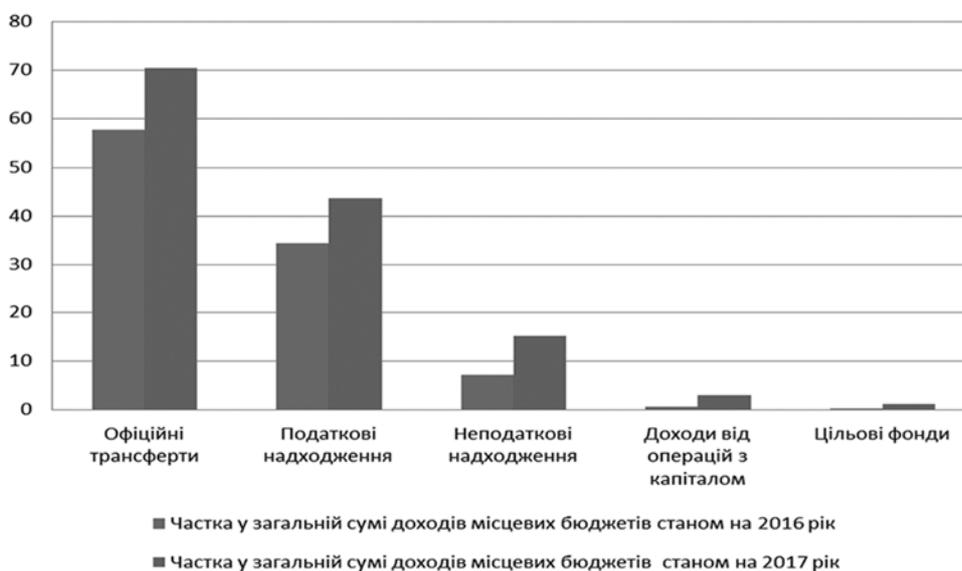

Рисунок 1 – Структура доходів місцевих бюджетів України у 2016-2017 рр.*

*джерело: побудовано автором за даними Державної казначейської служби України [3]

жаючи на те, що такі трансферти складають більше половини доходів місцевих бюджетів (у 2017 р. – 54%).

На сьогодні триває зазначений новітній етап бюджетної децентралізації. Кабінет Міністрів України 5.11.2018 р. направив на розгляд Верховної Ради України законопроект «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо покращення адміністрування та перегляду ставок окремих податків і зборів» (№ 9260). А вже 8 листопада депутати прийняли законопроект у першому читанні. Проектні норми пропонують цілу низку змін, які, за умови його схвалення, матимуть значний вплив на бюджетні надходження у 2019 р. та наступних бюджетних періодах.

Експерти Групи фінансового моніторингу Центрального офісу реформ при Міністерстві регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України проаналізували зазначений законопроект та зосередили увагу на його окремих положеннях, які насамперед стосуються місцевих бюджетів [4]. Передбачається з 1.07.2019 р. збільшити ставки акцизного податку на тютюнові вироби на 9% відносно ставок, які будуть діяти з 1.01.2019 р. (відносно діючих у 2018 р. ставок з 1.07.2019 р. акциз на тютюн зросте майже на 30%.) На 50% запропоновано збільшити ставки рентної плати за використання лісових ресурсів. З метою стимулювання підприємств до зменшення забруднення навколишнього природного середовища, а також наближення вітчизняних ставок до ставок за викиди парникових газів, які діють в країнах ЄС, пропонується підвищити з 1.01.2019 р. ставку екологічного податку за

викиди двоокису вуглецю стаціонарними джерелами забруднення з 0,41 грн. до 10 грн. за тонну, а також передбачено поетапне підвищення ставки до 30 грн. за тонну у 2023 р. (щорічне підвищення складає 5 грн. за тонну). Також серед пропозицій – збільшення ставки рентної плати за користування надрами для видобування нафти і конденсату на 2 відсоткових пункти та для залізної руди – на 0,8 відсоткових пункти. Окремо необхідно звернути увагу на земельний податок на лісові землі, який було запроваджено після прийняття Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законів України щодо стимулювання утворення та діяльності сімейних фермерських господарств» від 10.07.2018 р. № 2497. У законопроекті № 9260 зазначено, що земельний податок на лісові землі не належить до місцевих податків, які обов'язково повинні встановлювати місцеві ради. Відповідні зміни пропонується внести до пунктів 10.2 та 10.3 статті 10 Податкового кодексу України. Недоброю новиною для місцевих рад є зміни, запропоновані до пункту 274.1 статті 274 Податкового кодексу України, якими пропонується обмежити ставку податку на лісові землі розміром, який не перевищує 0,1% від їх нормативної грошової оцінки. Інші норми цього пункту передбачають встановлення ставок у таких розмірах: ставка податку за земельні ділянки, нормативну грошову оцінку яких проведено, встановлюється у розмірі не більше 3% від їх нормативної грошової оцінки, для земель загального користування – не більше 1% від їх нормативної грошової оцінки, для сільськогосподарських угідь – не менше 0,3% та не більше 1% від їх нормативної грошової оцінки.

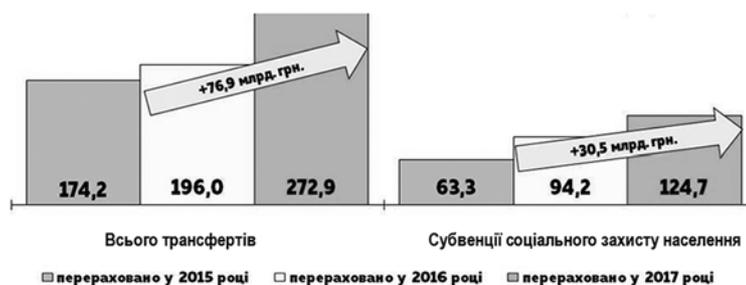

Рисунок 2 – Обсяги перерахування з державного бюджету до місцевих бюджетів в 2015–2017 роках, млрд грн.*

*джерело: наведено за даними Міністерства фінансів України [5].

Продовжено тенденцію до зростання ролі акцизного податку у бюджетних доходах. Зокрема, з 1.01.2019 р. ставки акцизу з тютюнових виробів зростуть на 20% відносно діючих у 2018 р. Україна взяла на себе зобов'язання перед ЄС щодо поетапного підвищення до 20-25 р. специфічних ставок акцизного податку на тютюнові вироби і мінімального податкового зобов'язання зі сплати акцизного податку з тютюнових виробів до розміру, який має бути еквівалентним 90 євро за 1000 штук [4].

Висновки і перспектив досліджень. У зв'язку з триваючими бюджетною та податковою реформами на тлі соціально-економічної та політичної нестабільності в Україні, що посилюється ескалацією військового конфлікту в окремих її регіонах, проблематика децентралізації державного управління та державних фінансів не втрачає своєї актуальності. Фіскальна ефективність бюджетної децентралізації є важливим чинником забезпечення фінансової самостійності місцевих громад.

За останні роки процес бюджетної децентралізації суттєво проснувся у реформуванні міжбюджетних відносин та податкової системи, зважаючи на зміни у моделі бюджетного фінансування, перерозподілі джерел доходів і ролі місцевого оподаткування. Разом з тим, результати аналізу реальних фіскальних результатів формування місцевих бюджетів свідчать про те, що бюджетна децентралізація відбувається більше на словах, ніж на практиці. Проведене дослідження показало, що дохідні частини місцевих скарбниць дотепер переважно формуються за рахунок міжбюджетних трансфертів та переданих доходів, а органи місцевого самоврядування позбавлені реальної фіскальної автономії.

Найбільш результативними заходами бюджетної децентралізації в частині формування доходів місцевих бюджетів, на нашу думку, є передача до місцевих скарбниць акцизного податку з реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлі підакцизних товарів, а також плати за надання адміністративних послуг і державного мита у повному обсязі. Місцева влада тепер зацікавлена у легальному оформленні цивільно-господарських операцій та попередженні не-

легальної торгівлі підакцизними товарами. Потенційно ефективним у перспективі вважаємо передачу до місцевих податків податку на майно із розширенням бази оподаткування за рахунок комерційної нерухомості та автомобілів із великим об'ємом двигуна, проте на сучасному етапі адміністрування цього податку буде затратним.

Дискусійним моментом у новій моделі формування доходів місцевих бюджетів вважаємо зменшення надходжень податку на доходи фізичних осіб та збільшення надходжень екологічного податку та податку на прибуток підприємств, навіть попри абсолютне зростання їх надходжень. Передача частини ПДФО до Державного бюджету позбавила місцеві бюджети частини найбільш ефективної статті доходів, хоча як компенсацію до місцевих бюджетів передано два нових види доходів: освітню та медичну субвенції. На нашу думку, доцільно було б залишити ПДФО у місцевих бюджетах у повному обсязі, і передати до цих бюджетів відповідні витрати на освіту і медицину. Надходження екологічного податку і податку на прибуток підприємств залежать від наявності у регіоні відповідних платників, а регіональне розташування таких підприємств в Україні вкрай нерівномірне. Тому зазначені джерела доходів доцільно повністю залишати у Державному бюджеті.

Зважаючи на вищевказане, можна сказати, що в Україні досі фактично не позбулися централізованої моделі формування доходів місцевих бюджетів. Ми також приєднуємося до думки, що згадані вище законодавчі нововведення не забезпечать обіцяну урядом бюджетну децентралізацію у повному обсязі, оскільки із передачею додаткових джерел доходів за громадами закріплюється величезний обсяг нових видатків, зокрема їм передається майже вся освіта, медицина, культура, дорожнє та житлово-комунальне господарство. Водночас збільшуються частки відрахувань в центр платежів, які переважно залишалися на місцях: податку на доходи фізичних осіб, рентної плати за користування надрами. Тому питання бюджетної децентралізації в Україні залишається відкритим [10, с. 226].

Маємо зауважити і на прогресивних фіскальних зрушеннях у процесі бюджетної децентралізації, зокрема, значному посиленні фіскальної ролі місцевих податків і зборів як джерел наповнення місцевих скарбниць. Проте система державного управління та адміністративно-територіальний устрій в Україні залишилися старого зразка, тому без завершення адміністративної реформи вказані прогресивні зрушення можуть зупинитися. Місцеві органи самоврядування так і не мають реальної фіскальної самостійності у питаннях формування дохідних частин своїх бюджетів. Дотепер багато з них не готові до кардинальних змін в аспекті бюджетної децентралізації, і ча-

сто очікують на вказівки від вищих органів влади, хоча самі мають бути головними провідниками децентралізаційних зрушень.

Саме тому перспективне провадження бюджетної децентралізації має ґрунтуватися не тільки на змінах до діючого законодавства, а насамперед на посиленні фіскальної активності органів місцевої влади щодо наповнення місцевих скарбниць. Це потребує відповідних досліджень щодо співвідношення положень бюджетно-податкової та адміністративної реформ в аспекті збалансування владних повноважень органів місцевого самоврядування та фінансових можливостей для їх реалізації.

Список використаних джерел

1. Коаліційна угода ВРУ VIII скликання від 21.11.2014 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MUS23590.html
2. Науменко А. М. Напрями підвищення дохідності місцевих бюджетів. *Фінанси України*. 2009. № 5. – С. 127-131.
3. Офіційний сайт Державної казначейської служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.treasury.gov.ua>
4. Офіційний сайт Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України. Децентралізація – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minregion.gov.ua> <https://decentralization.gov.ua/news>
5. Офіційний сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>
6. Палійчук Т.В. Вплив реформи фіскальної децентралізації на місцеві бюджети України. Глобальні та національні проблеми економіки: Електронне наукове фахове видання. 2015. Вип. 8. С. 1056-1061.
7. Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо реформи міжбюджетних відносин: Закон України від 28.12.2014 р. № 79-VIII [Електронний ресурс]. Відомості Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
8. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи: Закон України від 28.12.2014 р. № 71-VIII [Електронний ресурс]. Відомості Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
9. Про Державний бюджет України на 2015 рік: Закон України 28.12.2014 р. № 80-VIII [Електронний ресурс]. Відомості Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
10. Проць Н.В. Формування податкових надходжень місцевих бюджетів в контексті бюджетної децентралізації. *Фінансовий простір*. 2015. № 1. – С.221-227.

References

1. Coalition agreement of the Verkhovna Rada of the VIII convocation dated 21.11.2014 [Electronic resource]. – Access mode: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MUS23590.html
2. Naumenko AM Directions of raising the profitability of local budgets. *Finance of Ukraine*. 2009. No. 5. – pp. 127-131.
3. Official site of the State Treasury Service of Ukraine [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.treasury.gov.ua>
4. Official site of the Ministry of Regional Development, Construction and Housing and Communal Services of Ukraine. Decentralization – [Electronic resource]. – Access mode: <http://www.minregion.gov.ua> <https://decentralization.gov.ua/news>
5. Official website of the Ministry of Finance of Ukraine [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.minfin.gov.ua>
6. Paliychuk T.V. Impact of fiscal decentralization reform on local budgets of Ukraine. *Global and national problems of the economy: Electronic scientific professional edition*. 2015. Issue 8. pp. 1056-1061.
7. On amendments to the Budget Code of Ukraine on the reform of intergovernmental fiscal relations: Law of Ukraine dated December 28, 2014 No. 79-VIII [Electronic resource]. *Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine*. – Mode of access: <http://www.rada.gov.ua>
8. On Amendments to the Tax Code of Ukraine and Certain Legislative Acts of Ukraine on Tax Reform: Law of Ukraine dated December 28, 2014 No. 71-VIII [Electronic resource]. *Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine*. – Mode of access: <http://www.rada.gov.ua>
9. About the State Budget of Ukraine for 2015: Law of Ukraine dated December 28, 2014 No. 80-VIII [Electronic resource]. *Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine*. – Mode of access: <http://www.rada.gov.ua>
10. Prots NV Formation of tax revenues of local budgets in the context of fiscal decentralization. *Financial space*. 2015. No. 1. – pp.221-227.

Воронкова О. М., Першко Л. О. Фискальные результаты формирования местных бюджетов в современных условиях бюджетной децентрализации

В статье исследованы новейшие фискальные результаты бюджетной децентрализации в рамках текущего реформирования межбюджетных и налоговых отношений. Рассмотрен современный порядок формирования доходов местных бюджетов в ходе реформирования бюджетного и налогового законодательства Украины. Проанализированы особенности наполнения местных бюджетов в аспекте фискальной значимости отдельных поступлений. Проведена предварительная оценка запланированных изменений налогового законодательства в контексте бюджетной децентрализации. Освещены проблемы и перспективы реализации бюджетной децентрализации в фискальном аспекте.

Ключевые слова: фискальные результаты, бюджетная децентрализация, доходы местных бюджетов, местные налоги и сборы, налоговые поступления, неналоговые поступления, межбюджетные трансферты, субвенция, субсидия.

Voronkova O. M., Pershko L. A. Fiscal results of the local budgets' formation in the updated conditions of budgetary decentralization

The problem of public administration and public finances decentralization is not losing its relevance due to ongoing budgetary and tax reforms in terms of social, economic and political instability in Ukraine, which is aggravated by the military conflict escalation in its several regions. The fiscal efficiency of budgetary decentralization is an important factor in ensuring of the financial autonomy of local communities.

Budgetary decentralization means the increase of local government role in solving of local problems by providing of the financial independence from the central government. The increase of the local government role requires further effective measures of budgetary decentralization to strengthen the financial base of the regions. Planning of such measures should be based on the permanent analysis of updated fiscal results of budgetary decentralization in the aspect of local budgets implementation. This fact determines the relevance, scientific and practical importance of the study.

The aim of the study is to analyze the fiscal results of the local budgets' formation in term of the current conditions of budgetary decentralization in Ukraine. The subject of the study is a set of indicators and factors that characterize the current state of the local budgets' implementation in Ukraine in the fiscal aspect.

The current order of formation of the local budgets revenues during the reformation of Ukrainian budgetary and tax legislation is considered. The peculiarities of the local treasuries' filling in the aspect of the incomes' fiscal significance are analyzed. The composition and structure of sources of local budgets' formation in the term of budgetary decentralization are characterized. The current trends of budgetary decentralization in the fiscal aspect are determined. The preliminary assessment of the planned changes to the tax legislation in the context of fiscal decentralization is provided.

According to the study results it is concluded that the modern model of formation of the local budgets' revenues in Ukraine has a significant level of centralization, which hinders the process of interbudgetary relations' reformation. The problems and perspectives of budgetary decentralization in the fiscal aspect are highlighted. It is stressed that its perspective proceedings should be based not only on the legislation changes, but first of all on strengthening of the fiscal activity of local authorities in order to fill the local treasuries.

Key words: fiscal results, budgetary decentralization, local budgets' revenues, local taxes and dues, tax revenues, non-tax revenues, interbudgetary transfers, subvention, subsidy.

Стаття надійшла до редколегії 30.11.2018